

İSÇİNİN SESİ

Parti disiplini

Cemil Silahtar

Dünya işçi sınıfı bir bütündür. Dünya komünist hareketi bu bütünlüğü yansıtır. Bu nedenle, komünist partileri proletarya enternasyonalizmi ilkesi üzerine kurulur. Bu ilke, komünist partisinin, genel dünya işçi sınıfı hareketiyle birliğini kurar.

Proletarya enternasyonalizmi, so mut anlatımını dünya sosyalist sisteme, en başta Sovyetler Birliği'ne ve SBKP'ye karşı tutumda bulur. Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci merkezi olduğunu, dünya devrim hareketinin öncüsü olduğunu tanımadakelur.

İşçi sınıfının öncü müfrezesi komünist partisinde Leninci disiplin anlayışı can alıcı öneme sahiptir. Çünkü proletaryanın erki ele geçirme savaşımında ideoloji ve örgütten başka bir silâhi yoktur.

İdeoloji ve örgüt bir bütünün iki kopmaz parçasıdır. Parti ancak ideolojik ve örgütsel birliği birleştirdiği zaman, irade ve eylem birliğini sağladığı zaman, işçi sınıfının ve emekçi halkın öncüsü rolünü gerçekleştirebilir (V. Aşanın, *Leninci Parti İlkeleri*, Temel Yayınları, Mayıs 1975 s.25).

Komünist Partisi, işçi sınıfının vurdu mu deviren bir yumruğu gibidir. Örgütlü bir bütün olmak zorundadır. Bu da ancak demokratik merkezîyetçilik ilkesi temelinde gerçekleşebilir.

1. Demokratik Merkezîyetçilik

Parti, örgütlerinin toplamıdır. Parti üyesi de parti programını kabul eden, keseneğini düzenli ödeyen, parti örgütlerinden birinde aktif çalışan kişidir. Parti, örgütlerinin salt, aritmetik toplamı değil, aynı zamanda karmaşık sistemidir. Parti beş parmak değil, yumruktur.

Komünist partilerinin amaçları, görevleri, örgütlenme biçimleri ve çalışma yöntemleri parti programında ve parti tüzüğüne belirtilir. Programsız parti olamaz. Bu karanlıkta haritasız, pusulasız yürümek demektir, fiilen yok sayılmak demektir. İşlenecek, politik alana sürülecek eylem programı Marksçı-Leninci savaşım ilkelerine göre hazırlanır. Program ne istediğimizi, ne uğruna savaşacağımızı açık seçik gösterir.

Tüzük, partinin örgütsel ilkelerini ortaya koyar. Program ve tüzük birbirlerine sıkı sıkıya bağlıdır. Çünkü temel örgütsel ilkeleri, programda ortaya konan görevlerin devrimci içeriği belirler.

Demokratik merkezîyetçilik, demokratiklik ve merkezîyetçilik

Bundan sonra gazetemiz 12 sayfa çıkacaktır ve orta sayfaları ÇEK-AL bölümü biçiminde belirli bir konuya ayrılacaktır. Bu sayımızda, Cemil Silahtar yoldaşımızın yakında çıkacak olan Parti Disiplini broşüründen bölümler veriyoruz.

unsurlarının diyalektik birliğini içeren temel bir örgütsel ilkedir. Aynı anda, tek bir yumruk gibi vuran bir örgüt olabilmek için merkezîyetçilik, vuruşların doğru bir ilkesel temelde olmasını sağlamak için demokratiklik süreci gereklidir. Çoğunluğun doğruların yanında yer alabilmesini, iradenin doğru temelde birliğini sağlayan, bundan sonra azınlığın çoğunluğa ymasıyla eylemde birliği zorunlu kılan canlı bir mekanizmadır. Bu azınlık çoğunluk ille de seçimle, oyla bağlı değildir.

Oportünistlerin direnmelerine karşın Lenin demokratik merkezîyetçiliği, bu temel örgütsel ilkeyi geliştirmiş, terim olarak ilk kez Tammerfors (1905 Aralık) Bolşevik Konferansı'nda kullanmıştır. Yine Lenin'in savaşımıyla bu ilke 4. Birlik Kongresi'nde (Stockholm, 1906, Nisan) parti tüzüğüne geçmiştir. Daha sonra da partilerin Komintern'e giriş koşullarından biri olmuştur.

Demokratik merkezîyetçilik konusunda dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta vardır. Bu ilkeyi biçimsel yorumlamak, özünü yadsıyarak, içini boşaltarak yalnızca biçimsel yönden yaklaşmak. Bu tehlike, üye yapısı genç ve deneyimsiz, yeniden kurulum süreci içindeki partiler için özellikle geçerlidir.

Biçimsel anlayış, merkezîyetçilik adına "bürokratik merkezîyetçilik" getirir. Demokratik merkezîyetçiliğin bürokratik yönde çarpıtılması ile özgür, açık, yoldaşça tartışma, eleştiriyi ortamı kalker. Ağzulara kilit vurulur. İdeolojik dinamizm yerine "atılırm" korkusuna dayanan disiplin gelir. Girişimin önu tıkanır. Bürokratik disiplin öyle uç noktalara varabilir ki sonunda evlerden kitaplar toplanabilir, okumak, tartışmak yasaklanabilir. Komünizme düşman kitap yoketme, yakma gibi yöntemler uygulanabilir.

Demokratik merkezîyetçiliğin biçimsel yorumlanmaması, içinin boşaltılmaması için şimdiki iki ana yönünü, demokratiklik ve merkezîyetçiliği daha yakından görelim.

Demokratiklik

Demokratik merkezîyetçiliğin birinci unsuru demokratikliklidir. Bunu Lenin, *Ne Yapmalı*'da uzun uzadıya anlatıyor. Demokratiklik, biçimsel açıdan seçme seçilmeyi ve partinin kamuya açık çalışmasını, kongrelerini, toplantılarını açık yapmasını

içerdiğini söylüyor. İlegal çalışan bir partinin bu açılardan demokratik olamayacağını anlatıyor. Baskı ve terör koşullarında, böyle demokratikliğin zararlı bir oyuncak olduğunu vurguluyor.

Lenin, bunların hemen ardından gerçek ve oyuncak demokratiklik diye bir ayrım yapıyor. Devrimciler arasında karşılıklı yoldaşça güveni, yoldaşlığı, gerçek demokratikliğin ölçütleri olarak koyuyor. Yoldaşlığın yüklediği sorumlulukları, yoldaşlık görevlerini yerine getirmeyenlerin devrimci kamuoyunda acımasızca cezalandırılacaklarını belirtiyor. Böylece yaşamı boyunca savunduğu ve uyguladığı gerçek demokratikliğin işleyiş mekanizmasını getiriyor: Açık eleştiriyi ve tartışma.

Oportünistler, Leninizmin bu çok önemli ilkesini çarpıtıyorlar. "İlegal parti demokratik olamaz" derken, konspirasyonu örgütsel alandan ideolojik siyasal alana kaydıyorlar. Hatta örgütsel alanda açılıp saçılıp, ideolojik-siyasal alana gelince başlarını örtüyorlar. Konspirasyonu oportünizmin incir yaprağına dönüştürüyorlar.

Bugün Türkiye'de demokratiklik ilkesinin biçimsel yönlerinin işleyemeyeceği çok açık bir gerçektir. Ama açık eleştiriyi ve tartışmanın her zaman, her yerde işlemek zorunda olduğu daha da açık bir gerçektir. Nerede açık eleştiriyi, tartışma konspirasyonu kılıfı altına saklamıyorsa, anlamak gerek, orada bir ideolojik-siyasal "bit yeniği" vardır. Oportünizm vardır. Oportünistler kendi zayıflıkları yüzünden Leninci yayınlara, görüşlere yasak koyarlar. Leninciler ise doğruluğun verdiği güç ve güven ile oportünist görüşleri, tam tersine açığa çıkarırlar.

SBKP MK Toplumsal Bilimler Enstitüsü SBKP Tarihi Kürsüsü Başkanı Filatof yoldaş şöyle diyor: "Anti-komünistler, SBKP'yi serbest tartışma ve görüşlerin ifade edilmesini yasaklayan bir örgüt olarak tanırlar" (V. Filatof, "Demokratik Merkezîyetçilik", *Sosyalizm, Teori ve Pratik*, Novosti Press Ajansı, Ser Yayinevi, Sayı: 6/57, 1978, s.76).

İşte oportünistler de bu yaygın anti-komünist görüşün altına sığınarak, ya da etkisizden kalarak bu tür görüşlerin yeni militanlar üzerindeki izlerini yararlanarak demokratiklik ilkesini çiğnerler. Oysa, demokratiklik tartışma özgürlüğünü getirir ve "tartışma özgürlüğü, eleştiriyi

gerektirir. Eleştiriyi, parti içi demokrasinin önemli bir unsurudur ve parti içi demokrasi ancak bu temelde gelişebilir. Eleştiriyi ve özeleştireyi, devrimci parti için hayati önem taşıyor ve partinin işçi sınıfı ve tüm emekçi halkın lideri olarak ideolojik ve örgütsel sağlamlaşmasında çok büyük yer kapsar.

"Geçmişte devrimci partiler zayıf yönlerini tartışmaktan korktukları ve kendilerini çok beğendikleri için felâkete uğradılar" (Filatof, s.77).

Lenin, şöyle demektedir: "Bir üye merkezîyetçiliğin kompozisyonunda herhangi bir değişiklik dışında görüşlerini parti içinde savunabilir ve savunmalıdır" (Lenin, *Toplu Yapılar*, İngilizce basım, c.7, s.123).

SBKP'nin tarihine bakacak olursak en katı merkezîyetçiliğin uygulandığı iç savaş (1918-1920) ve Büyük Anayurt Savaşı (1941-1945) yıllarında bile demokratiklik ilkesinin gözden kaçırılmadığını görürüz.

Demokratiklikten söz ederken bazı noktaları vurgulamak gerekir. Demokratiklik çoğunluğun doğru konumda oluşmasını sağlayan bir mekanizma olmalıdır. Bunun için partinin bilgilendirme ve enformasyon kanalları düzgün çalışmalıdır. Çoğunluk suyun başını tutanların manipülasyonu sonucunda ortaya çıkmamalıdır. Oportünistlerin tipik özelliği, oluşmasını istedikleri kanyaya uygun enformasyonu yaymaktır. Özellikle illegal koşullarda, konspirasyon buna kolayca kılıf olabilir.

Sonra, tartışma ve eleştiriyi özgürlüğü de sınırsız değildir. Marksizm-Leninizm ilkeleri ve parti programı tartışmanın, eleştirinin bir sınırdır. Komünist partisinde Leninizm ve program doğrultusunda, güncel sorunlara ilişkin ısrarlı tartışmaya ve eleştiriyeye yer vardır ama sınıf savaşımı için zaman kaybı olacak boş zevzekliğe yer yoktur. Kimden ve hangi kuruldan gelirse gelsin, ilk başta bu tür zevzekliklere bile, zevzeklik olduğunu sergilemek için hak tanınır. Ama bir kez bu sergileme yapıldıktan sonra bu yolda eleştiriyi de, tartışma da bıçak gibi kesilir. İsrar edenler partiden atılır. Herşeyde olduğu gibi sınıf savaşımının çıkarı bunda da ana ölçüttür.

En önemlisi, tartışmanın, eleştirinin biçimidir. Açıklık, eleştirinin, tartışmanın can alıcı koşuludur. Açıklık, her açıdan, hem öz, hem işin sınırları açısından doğruluğun güvencesidir. Kapı ardlarında tartışmalar, eleştiriler işe yaramaz. Parti içi tartışmalar, eleştiriler hem parti üyelerinin, hem işçi sınıfının, yığınların önünde yürütülür. Bu işleyiş hem üyeler, hem yığınlar için başlı başına bir bilinç kaynağı, bir örnektir. Parti yığınla-

rın önünde yürür, onların önünde tiyatro oynamaz, rol yapmaz.

Opportunizmler, özellikle ortacılar, herşeyi "kabullenirler". Eleştiriyi ve özeleştiriyi de silip atamazlar. Hatta açık tartışmadan bile söz ederler. Ama özellikle illegal koşullar varsa, "ne yazık ki" derler, "açık tartışma uygulanamıyor". O zaman sormak gerekir: Bolşevikler devrim öncesi 15 yılın acaba kaç ayını legal sayılabilecek koşullarda geçirmişlerdir? Çarlığın en ağır zulmü altında bile tüm sorunları, örgütlenmeyi açığa çıkarmayacak biçimde ama açık tartışmamışlar mıdır? Lenin'in yaptıklarının çoğu yayınlanmış açık eleştiriler, tartışma değil midir? Tartışmada açıklık konspirasyon ile gölgelenmez.

Açıklıkla birlikte, eleştirinin, tartışmanın ilkesel bir temelde olması da gerekliliktir. Tartışmalar kişilikler üzerine değil, fikirler üzerinde olmalıdır. Onurlu yöntem budur. İkeli eleştirisi budur. Komünistler arasında verimli ve ciddi ilişkiler bu temel üzerinde kurulur.

Gerçek demokratikliğin ruhu olan eleştiriyi ve tartışma özgürlüğünün açık ve onurlu yürütmesi öylesine önemlidir ki buna ilerde ayrı bir bölüm ayırdık. Şimdi merkeziyetçiliğe gelelim.

Merkeziyetçilik

Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin öteki unsuru merkeziyetçiliktir.

Partinin tek programı, tek tüzüğü vardır. Merkeziyetçilik, açık özgür tartışmayla oluşmuş, çoğunluğu temsil eden, tek merkezden yönetim demektir.

Parti örgütlenmesi, döneme ve özgül koşullara göre değişen oranlarda merkezdendir. Illegal koşullarda merkeziyetçilik çok ağır basar. Legal durumlarda parti içi demokrasi her yönüyle daha kolay işler. Ama parti her zaman merkeziyetçidir, öyle olmalıdır. Özellikle Batı Avrupa'da oportünistler legal çalışmayı merkeziyetçiliğin karşısına koyarlar. Böylece liberal bir "demokrasi" anlayışı çıkar. Demokrasi adına başı bozukluk savunulur.

Proletaryanın Lenin'i partisinde klikçiliğe, grupçuluğa yer yoktur. Aynı düşünen, aynı fikri savunan yoldaşlar olabilir ama eylemde başı bozukluk olamaz. Merkeziyetçilik komünist eylemlerin merkeziliğidir. Güçlü bir liderliğin kurulması demektir. Savaşta hazır, değişen koşullara kolayca uyabilen savaşkan liderlik demektir. Bu liderlik haydi dedi mi, koca bir örgütün hep birlikte ileri atılabilmesi demektir.

Klikçilik tarihte hep oportünistlerle bağlı olmuştur. Bolşevikler kongrede yönetime gelince Menşevikler merkeze boykot etmişlerdir. Dar grup çıkarları temelinde kapris yapmışlardır. Bu kaprislere dayanmayan Plehanof gibi ilkesizlerin yüzünden dolaplarla yönetimi ele geçirmişlerdir. Yönetimi ele geçirincede Bolşevizme yaşam hakkı bile tanınamayana yaşamamışlardır. Lenin'in kitaplarını yasaklamışlar, Bolşevik örgütlere karşı ava çıkmışlardır. Partiyi batağa götürmüşlerdir.

Bu durumda Bolşevizm doğruları savunulabilir, partiyi batakattan çıkarabilmek için en başta yaşayabilmek sorunuyla karşılaşmıştır. Bu nedenle iç örgütlenmeye gitmiştir. Ama Bolşevizmi yine de klik olmaktan ayıran, bu iç örgütlenmenin dar grup çıkarları, koltuk kavgası temelinde

değil, parti ruhu ve işçi sınıfının, devrimin çıkarları temelinde olmasıdır. Bolşevikler, böyle bir temelde de olsa, iç örgütlenmeye iten ise oportünistler olduğundan sorumluluk yine onların sırtındadır. Anlatı klikçiliklerdir. Bir farkla ki, onlar kendi klikçilikleri için merkezi kullanmışlardır. "Yönetici" klik olmuşlar, bir süre gerçek parti muhalefette kalmıştır.

Nasıl demokratikliğin sınırı Marksizm-Leninizmin ilkeleri ve parti programıysa, merkeziyetçiliğin de sınırları aydındır. Partide, nasıl "tartışma özgürlüğü" adına gereksiz zevzekliğe yer yoksa, merkeziyetçilik adına da partiyi özel ciftliğe döndürmeye yer yoktur.

İşte bunlarla bağlı olarak demokratik: merkeziyetçilik tek bir bütündür. Açık tartışma ve eleştiriyi merkeziyetçiliğin ilkesizleşmesini, yerleşmesini, Leninizme dayalı bir merkeziyetçilik de tartışmanın zevzekleşmesini engeller. Bu öz her koşul için geçerlidir.

Demokratik Merkeziyetçilik ve disiplin

Ocak 1977 tarihli Atılım'da Lenin'in şu sözleri aktarılıyordu:

"İkkesel olarak biz disiplinin önemi ve işçi partisinde disiplinin anlamı üzerinde görüşlerimizi defalarca belirttik. Eylem birliği, tartışma ve eleştiriyi özgürlüğü — işte bizim tanımlamamız. İlerici sınıfın demokratik partisinden ancak böylesi bir disiplin yararır. İşçi sınıfının gücü örgütüdür. Proletarya yığını örgütsüz hiç birşey değildir. O, örgütlenirse herşeydir. Örgütlülük, eylem birliği pratikte birlikte hareket etmek demektir" (c.14, s.125-126)".

Buradan da çok iyi anlaşılıyor gibi, disiplin yalnızca merkeziyetçiliğin bir ögesi değildir. Başka bir deyişle, eylem kararına uymak kadar, oportünist yanlışları açıkça eleştirmek de disiplin gereğidir.

Yine Lenin şöyle diyor:

"...çelik disiplin proletaryanın utkusu için gereklidir... Proletaryanın devrimci partisinde disiplin nasıl sağlanır, nasıl denetlenir, nasıl güçlendirilir? Birincisi, proletaryanın öncüsünün sınıf bilinci, kendini devrime adanmışlığı, gücü, özverisi ve kahramanlığı ile, ikincisi en geniş emekçi yığınlarıyla, herşeyden önce proletarya ile, ama aynı zamanda emekçi yığınların proleter olmayan sınıflarıyla bağlanma, onlarla en yakın bağları koruma, hatla bir dereceye kadar kaynaşma yeteneğiyle, üçüncüsü bu öncü tarafından yürütülen siyasetin doğruluğu, siyasal strateji ve taktiklerin doğruluğu bu geniş yığınların bunların doğruluğuna kişisel deneyimleriyle inanmaları koşuluyla. Bütün bu koşullar olmadan bir devrimci partiyi, burjuvaziye devirip, bütün toplumu değiştirmeye göreviyle yüklü ileri sınıfı partisi gerçekten yapabilecek disiplin sağlanamaz. Bütün bu koşullar olmadan, disiplini yerleştirici bütün çabalar kaçınılmaz olarak düz düşecek ve palyaçokluk ve laf salatası ile bitecekler. Öte yandan, bu koşullar bir anda doğmazlar. Zor kazanılan deneyim ve uzun uğraşlar sonucu yaratılmışlardır. Yaratılmaları doğru devrimci teori ile kolaylaştırılmıştır" (Lenin, c.31, s. 24-25).

Lenin, disiplin sorununu her zaman doğru bilinçle, yığınlarla bağ ile, doğru siyasetle birlikte ele alıyor.

Leninci disiplin anlayışı doğruların, hem de yığınların önünde ortaya çıkma dinamiğini tıkamıyor.

Oportünistler için ise "disiplin" yerine ve zamanına göre, ya büyük bir yükütlü (disiplini koyan kendileri değilse) ya da doğruları gözlemek için bir paravanadır. Ve böyle bir "disiplin" anlayışı içinde her türlü yöntem de vardır. Bir kitabın içeriğine ideolojik yanıt vermekten aciz olduğu için okunmasını yasaklamak. Okuyup, doğru diyen çıkarsa moral ve her türlü çullanmayı uygulamak vb... Oportünist disiplinin mantığı "senin görüşlerini beğenmiyorum, seni cezalandırıyorum"dur. Doğruluk yanlışlık diye bir kaygı yoktur. Bu tür disiplin partiyi özel mülkiyete çevirir. Buna karşı savaş Leninci disiplin açısından zorunlu bir görevdir.

Oportünist disiplin anlayışının en güzel örneği Martof'dur. Lenin'in parti oluşturma çabaları sonucu 1903'te toplanan RSDİP'in 2. Kongresi'nden önce Martof, "Birleşik bir parti içinde zorunlu gruplaşmalara müsamaha edilemez" (Lenin, c.7, s.218), diye yazıyor. Menşevik Martof kongreden sonra azınlıkta kalınca yönetim organlarının kişisel kompozisyonlarını beğenmediği için merkezi organlara ve merkeziyetçiliğe saldırmaya başlamıştır. Lenin'i bürokrat, okotak diye suçlamıştır, grupçuluğu savunmaya geçmiştir.

Daha ilginç bir örnek. Menşevikler parti yönetimini ele geçirincede, açık tartışmayı önlemekle kalmamış, Lenin'in yazılarını sansür koymuşlar, kitaplarını (örneğin Bir Adım İleri, İki Adım Geri'yi) yasaklamışlardır. 1904 temmuz deklarasyonu ile Lenin'in yazılarının Merkez Komitesi onayından geçmesi gerektiği kararı almışlardır. Yazılarını Iskra da yayınlamamışlardır.

Lenin ve Bolşevikler ise tam tersine davranmışlardır. Parti içinde açık fikir savaşımı hem devrimci teorisinin arlığını korumanın, hem de eylem birliğinin doğru temelinde olmasının güvencesidir. Bolşevikler bu güvenceyi sonuna dek kullandıkları için, tüm oportünist görüşleri yene yene devrimi utkuya götürülmüşlerdir. İşte Bolşeviklerin çelik disiplini budur.

Disiplin hem partinin ideolojik örgütsel birliği temelinde yükselir, hem de bu temelin sürekliliğini, sağlamlığını sağlayan bir araçtır. Parti birliği, ya da "disiplin" adına açık fikir tartışmasını kısıtlamak örgütlü ideolojiden koparmaya, örgüt deşirmenin suyunu kurutmaya varır. Sonunda örgüt birliğini de eylem birliğini de yer. Partinin etkinliğini azaltacak olan, açık fikir savaşımı değil, yanlışlara boğulması, doğruların bulma kanallarının tıkanmasıdır.

İşte

Leninci disiplin!

Parti disiplininden ne anlaşılması gerektiği konusunda aslında çok söze yer yok. Lenin bunu örneğiyle birlikte açıklıyor. Ve bu konuda da Bolşevizm ve Menşevizm, net çizgilerle ayrılır.

Yil 1906. Rusya'da burjuva demokratik devrimi ilk zamanki ateşini yitirmiş, gerici yıllarına doğru bir gidip var. RSDİP 4. Birlik Kongresi'ni yapmış, ancak Menşevikler yönetime gelmişler. Parti içinde kiran kurana savaş sürüyor.

Bu durumda RSDİP Merkez Komitesi bir genelle yayınlıyor: "Çeşitli parti örgütleri, parti kongresi kararlarının hangi sınırlar içinde eleştirilebileceğine ilişkin soru yöneltilmişlerdir. MK, Rus proletaryasının çıkarlarının, RSDİP'nin taktiklerinde her zaman, olabileceğin yüksek birliği gerektirdiğini ve partinin siyasal çalışmalarında bu birliğin bugün her zamankinden daha fazla gerekli olduğunu dikkate alarak şu karara varmıştır:

"1. Parti basınında ve parti toplantılarında, kendi kişisel kanılarını dile getirmesi ve kişisel fikirlerini savunması için herkese tam özgürlük tanınmalıdır.

2. Herkese açık siyasal toplantılarda parti üyeleri kongre kararlarına ters düşen ajitasyon yapmaktan kaçınılmalıdır.

"3. Böyle toplantılarda hiçbir parti üyesi kongre kararlarına ters düşen eylem çağrısı yapmamalı, ya da kongre kararlarıyla uyumsuz kararlar önermemelidir (Lenin, c.10, s.442).

Lenin, bu kararlara karşı çıkıyor. Böyle bir önemli genelle yayınlamadan parti yayın organında ve parti içinde geniş olarak tartışmak gerektiğini ve bütün herkesin bu konuda düşüncesini söylemesi gerektiğini vurguluyor. Oportünistlerin örgüt anlayışını iyice açığa çıkararak şöyle eleştiriyor:

"Bu kararın içeriğine bakınca bazı garip noktalar görüyoruz. Karar diyor ki, 'parti toplantılarında' kişisel görüşlerin dile getirilmesi ve eleştirisi (1. madde için) 'tam özgürlük' tanımlanacaktır, ama 'açık toplantılarda' (2. madde) 'hiçbir parti üyesi kongre kararlarına ters düşen eylem çağrısı yapmamalıdır'. Oysa bakın bundan ne çıkıyor: Parti toplantılarında, parti üyelerinin kongre kararlarına ters düşen eylem çağrısına hakkı vardır, açık toplantılarda ise onlara 'kişisel görüşlerini dile getirmek için tam özgürlük tanınmaz!!

"Kararı kaleme alanların, parti içinde eleştiriyi özgürlüğüyle partinin eylem birliği arasındaki ilişki üzerinde tamamen yanlış bir anlayışları vardır. Parti programının ilkerinin sınırları içinde eleştiriyi yalnızca parti toplantılarında değil, yığına açık toplantılarda da özgür (...) olmalıdır. Böyle eleştiriyi, ya da böyle 'ajitasyon' (çünkü eleştiriyi ajitasyondan ayırmaz) yasaklanmaz. Partinin siyasal eylemi birlik içinde olmalıdır. Ne açık yığın toplantılarında, ne parti toplantılarında, ne de parti basınında belli eylemlerde birliği bozucu hiçbir (çağrıya) hoşgörü gösterilemez.

"Apaçık ki, Merkez Komitesi eleştiriyi özgürlüğünü yanlış ve çok dar, eylemde birliği ise yanlış ve çok geniş tanımlıyor.

"Bir örnek alalım. Kongre partinin Duma seçimlerine katılmasına karar verdi. Seçimlere katılma çok belli bir eylemdir. Seçimler sırasında (örneğin bugün Bakü'de olduğu gibi) partinin hiçbir üyesinin, hiçbir yerde, halkı oy kullanmamaya çağırma hakkı yoktur. Ne de seçimlere katılma kararının 'eleştirisine' bu dönem boyunca hoşgörü gösterilebilir, çünkü gerçekten seçim kampanyasının başarısını zedeler. Ancak, seçimler duyurulmadan önce, seçime katılma kararını her yerde eleştirmeye parti üyelerinin tam bir hakkı vardır. Doğal olarak, bu ilkenin pratikte uygulanması bazen uyumsuzluklara ve yanlış anlamalara yol açacaktır. Ama

tüm uyumsuzluklar ve tüm yanlış anlamalar yalnızca bu ilke temelinde partinin onuruna yarışı bir biçimde çözümlenebilir. Oysa MK'nın kararı, çözümsüz bir durum yaratıyor.

"MK'nın kararı öz olarak yanlış- tur ve parti tüzüğüne ters düşmektedir. Demokratik merkezîyetçilik ve yerel parti örgütlerinde otonomi ilkesi, belli bir eylemde birliği bozmadığı sürece, genel ve tam eleştiriyi özgürlüğü anlamına gelir. Bu partinin karar verdiği bir eylemde birliği bozan ya da güçleştiren tüm eleştiriyi dışımda bırakır" (Lenin, c.10, s.442-443).

Lenin'in bu örneği hiçbir çarpıtılmaya yer bırakmayacak denli açıktır. Birincisi, parti programına, ikincisi günü, saati, yeri belli somut bir eylem kararına ters düşmeyen görüşleri açıkça savunmanın disiplinsizlik olmadığını Lenin böyle belirtiyor. Bu belge, "eylem birliği" diye bir sözlü kulaktan duyma kâğıp da "eylemlerinde hareket birliğini temel oluşturulan politika" diye yorumlamaya kapıları kapatıyor. İlkesel tutumları çarpıtmamak gerektiğini bir kez daha hatırlatıyor.

II. Açık ideolojik savaşım, ideolojik ve örgütsel birliğin tek güvencesidir.

Parti içi açık siyasal ideolojik savaşım, Leninçi örgüt anlayışının temel bir unsurudur, gözbebeği gibi korunacak bir parti normudur. Lenin, yaşamı boyunca bu ilkeyi uygulamıştır. Daha 1900'de 'Ekonomistler'e karşı verdiği savaşta şöyle diyor:

"Savaşım olmadan sapla samanı ayrılmak olmaz ve sapla samanın ayrılması olmadan ne başarılı bir ilerleme ne de *kalıcı bir birlik* olabilir. Ve de şimdi savaşımı katılmaya başlayanlar hiçbir biçimde birliği yıkıyor değillerdir."

"Artık hiçbir birlik yoktur, bütün hat boyunca zaten yıkılmıştır... Açık ve içten bir savaşım, birliğin restore edilmesi için gerekli temel şartlardan biridir."

"Evet, restore eden! Bu tür, bize yoldaşlarımızdan 'Ekonomik' dökümanları gizli bir hastalıklı gibi saklayan, bizi sosyal demokrat (komünist—İ.S.) kılığında nelerin propagandası yapılmakta olduğunu ifşa eden bildirilerin yayınlanmasına kadiran 'birlik' beş para etmez. Bu tür 'birlik' yapmaktır, yalnızca hastalığı kötüleştirmektedir ve zararlı, kronik bir şekle girdiğini varsaydırmaktadır. Açık, içten ve dürüst savaşım bu hastalığı yenecektir ve gerçekten birleşmiş, dinç ve güçlü sosyal demokrat (komünist—İ.S.) hareket yaratacaktır" (Lenin, c. 34, s. 53).

Samanla sapı iyice ayırmadan, ayrılıkları ortaya döküp üzerinde tartışmadan birlik sağlanamaz. Çünkü ufak noktalardan kaynaklanan görüş ayrılıkları tartışılıp doğru yola aktılmazsa bırakılır, dalları budaklanırsa sonunda 'birlik' hepten yok olur. Kendi başına buyruk grupçuklar ortaya çıkar. Böyle grupçuklar tabanda da, yönetimde de olabilir ama nereden olursa olsun zararlıdır, yıkıcıdır.

Lenin, kişiler üzerinde odaklaşmayan, fikirlere, görüşlere ilişkin açık tartışmaya, açık eleştiriyeye ve özellikle bunların *açıkça yayınlanmasına* büyük önem vermiştir. Parti yayın-

larının bu konuda kullanılmasına titizlik göstermiştir. Çünkü açık yüreklilikle, enine boyuna özgür görüş alış verişine ortaya çıkan sorunlara doğru çözümler buldurur. Aşağıda kısaca özetlediğimiz olaylarda Lenin'in ilkelî tutumunu açıkça görüyoruz.

2. Kongre'nin sonuçlarından hoşnut olmayan Menşeviklerin, merkez organlarını tanınamalarına ve Martof'un merkez organ yazı kuruluna katılmamasına karşı Leninî tutum şu olmuştu "Kişisel güvenme ya da kimi parti üyelerinin düşünceleriyle ciddi sayılabilecek farklılıklar nedeniyle, merkez organların kişisel kompozisyonundan hoşnutsuzluk sadakatsizce davranışlara götürmez ve götürmemelidir. Eğer, herhangi bir kimsenin düşüncesinde, merkez organları yanlış yapıyorsa, bir parti üyesi olarak, bu hataları bütün parti üyelerine ve onun ötesinde merkez organlarına götürmek görevdir" (Lenin, c.7, s.67).

Lenin, Martof'a mektup yollayarak onu tekrar yazı kuruluna çağırmıştır: "... Eğer çekilmen senin görüşlerinle bizimkiler arasındaki bir ayrılığa dayanıyorsa, böyle farklılıkların ayrıntılı bir biçimde sergilenmesini partinin çıkarları açısından çok yararlı buluruz. Daha da öte, bu farklılıkların doğasını ve kapsamını en kısa zamanda, editörlüğünü bizim yaptığımız yayınların sayfaları yoluyla tüm partiye açık etmeyi son derece iyi addederiz."

"...bütün görüşlerini en yüksek parti kurumunda resmen belirtebilmene her türlü olanağı vermek için seni merkez organın editörleri kuruluna üye olarak almaya da hazırız" (Lenin, c.34, s.173-174).

Olayların gelişmesini Lenin şöyle açıklıyor: "Yeni yazı kurulu olarak ... bütün eski editörleri katkıda bulunmaya çağırarak. Çağrı doğaldır ki, en başta her türlü 'formalizm'den uzak, sözlü yapıldı. Red ile yanıtlandı. Bunun üzerine 'sayın yoldaşlar' ile başlayan genelde katkıda bulunmalarını, *özdele bizim editörlüğümüzü yaptığımız yayınların sünitlerinde görüş ayrılıklarını koymalarını rica eden bir 'resmî döküman'* (ne bürokratlara!) yazıldı. Yanıt 'İskra' ile ilgili hiçbir iş yapmak istemediklerini bildiren bir 'resmî' bildiri idi. Ve, zaten aylardır, editör olmayan hiçbir biçimde İskra' ya iş yapmadı. İlkiler son derece biçimsel ve bürokratik oldu — fakat kimin 'girişimiyeli'?" (Lenin, c.7, s.120-121).

Martof, Lenin'in bu önerilerini reddedip, kongre kararlarının hiçe sayılması, kongre öncesi yazı kurulunda bulunan diğer üç Menşevik üyenin de yeniden merkez organa alınmasını istemiştir. Sonunda Plehanof'un oyun bozarak edere, bu isteklere uymasıyla Lenin'e ilkelî ve onurlu davranıp merkezi organında istifa etmekten başka yol kalmamıştır.

Menşevikler, ne kongre, ne çağrı dinlediler. "Leninimize karşı isyan bayrağı açıldı" (Lenin, c.7, s.405).

Bu isyan üzerine Lenin şöyle diyor: "Gerici ögelere karşı ilerici ögeler isyan ediyorsa, isyan *çok güzel* bir şeydir. Devrimci kanat, oportünist kanada karşı isyan ederse, bu *iyi* bir şeydir. Oportünist kanat, devrimci kanada karşı isyan ederse bu *kötü* bir iştir" (Lenin, c.7, s.405) (abç).

Menşeviklerin dolaplarla yönetimi ele geçirmeleri, ideolojik önderliği

el koymaları üzerine devrimci bir işçi Lenin'e mektup yazarak oportünistlere karşı başkaldırmanın devrimcilik görevi olduğunu vurguluyor:

"Oportünistlerin, ... ideolojik liderliği almalarına izin verilebilir miyiz? Eğer böyle bir şey olursa, biz ... bunu kabul edecek miyiz? Hayır, bizim görevimiz bu üstünlük hakkını onlardan alıp başka bir organa vermektir. Eğer bu parti disiplini sevgisi altında veya başka nedenlerden dolayı yapılmıyorsa, sosyal demokrat (komünist—İ.S.) işçi hareketini satanlar olarak çağırılmayı hak ederiz" (Lenin, c.7, s.137). Görülüyor ki, doğru ideolojinin korunması için direnme disiplinsizlik değildir. Savunma hakkıdır.

Bolşevikler bu hakkı sonuna dek kullandılar, Menşeviklere teslim olmadılar. 2. Kongre'nin kararlarını ardıcıl olarak savundular. Parti ruhunun yerleşmesi için savaştılar. Klıkçığe karşı ardıcıl savaşım verdiler.

Lenin, İskra'nın editörlüğünden istifa ettikten sonra merkez komitesi temsilci olarak Yeni-İskra editörleri kuruluna (Menşevik) eleştiri konusunda şu uyarıyı yapıyor: "Merkez Komitesi'nin temsilcisi olarak editörlerin dikkatini bir noktaya çekmeyi gerekli görüyorum. Seminerlerdeki ateşli söylemler ya da yazılı polemikler temelinde tüzüğe uygunluk sorusunu vb. yükseltmek için kesinlikle hiçbir dayanak yoktur... Eğer editörler kurulu bu polemikleri kendilerine saldırı olarak görüyorsa, yanıt vermek için her olanağı vardır. Hiçbir yerde boykottan ya da (Merkez Komitesi açısından) sadakatsiz başka bir çalışma biçiminden söz edilmezken, editörler kurulunun polemikte keskin sözler olarak ele aldıklarına icerlemesi mantığa zor uyar. Editörler kuruluna hatırlatırız ki Merkez Komitesi, hem Dan'in mektubunu, hem de Martof'un 'Bir kez daha azınlıkta sını basmaya hazır olduğunuzu *tekrar tekrar* dile getirmiş ve *basmak için doğrudan öneri yapmıştır*. Bu belgelere bulunan keskin saldırılardan gocunmamıştır. Merkez Komitesi'nin görüşüne göre, tüm parti üyelerine merkez organları eleştirmek ve onlara saldırmak için olabilen en geniş özgürlüğü tanımak temeldir. Merkez Komitesi böyle saldırılarda kötü bir şey görmez, yeter ki bu saldırıya boykot, olumlu çalışmadan uzak durma, ya da parasal kaynakların kesilmesi eşlik etmesin" (Lenin, c.34, s.223). Buradan, hem açık tartışmaya, hem de disipline ilişkin ders çıkıyor.

TKP de Merkez organ Atılım'da ideolojik savaşımın önemini şu alıntıyla vurgulamıştır:

"Lenin der ki: 'Kongre kararlarının en geniş ölçüde tartışılması sağlanmalıdır. Her parti üyesinden bu kararlara karşı bilinçli ve eleştirisel tutum istemeliyiz. İşçi sınıfı örgütlerinin şu veya bu kararı desteklediklerini, yahutta desteklemediklerini açıkça söylemelerini sağlanmalıdır. Biz demokratik santralizmi gerçekleştirmek için uygulamayı, parti sorunlarının bilinçli çözümüne işçi yığınlarını çekmeyi kararlaştırdıysak bu tartışmayı basında, toplantılarda, derneklerde ve gruplarda yürütmeliyiz" (Lenin, c.13, s.64)" (Atılım, 1977 Şubat, "Lenin Köşesi").

Açık ideolojik-siyasal savaşımın canlı olmasını, gelişmesini, doğru yolu ve doğru siyaseti saptamasını sağlar. Yanlışların ortadan kaldırıl-

masını, düzeltilmesini, doğru yöntemlerin geliştirilmesini sağlar.

Açıklık konusunda son bir nokta. Lenin, Menşeviklerle olan ideolojik ve örgütsel farklılıklarını ayrıntılı olarak sergiledikten sonra "bize görüşlerimizi *tam olarak savunma hakkı tanındığı sürece* kendi başına bu farklılıkları tek bir partide birlikte çalışmaya engel olarak görmeyiz" (Lenin, c.8, s.131) (abç) demmiştir. Bu tutum, Lenin'in parti içi ve yığınlara açık tartışmaya verdiği büyük ilkesel değeri göstermektedir. Tüm Leninî komünistlerin de tutumu bu olacaktır!

Komünist Moral

Lenin, siyasal morali, dürüstlüğü her zaman savunmuş ve bu konuda hiçbir zaman ödün vermemiştir. Buna karşılık oportünistler doğaları gereği hep ayak oylarına başvurmuşlardır. Parti içi savaşında moral çok önemlidir. Karalamalarla, arkadan konuşmalarla, çamur atmalarla hiçbir yerle yere gidilemez. Zavallı dedikoduculuğa gidilir.

"...Birlik (League) Kongresi'nin üçüncü gününde Martof 'Eski yazı kurulunun kanlı' (Plehanof'un deymi) histerik çığlıklarıyla bize bağırıyor, kongrede Lenin'in tarafında döndürülen entrika dümeninde birşey var diye suçluyor, vs., ... Ben yazılı olarak (kongrenin bürosuna bir bildiri ile) bana karşı olan suçlamalarını bütün partinin önünde açık olarak yapmaya sakince davet ettim. Herşeyi yayınlamayı yükledim. Yoksa, yalnızca skandal yaratırsın dedim. Martof, tabii, hakemler heyeti isteyecek (hâlâ istiyor) 'asilce geri çekildi'. Ben açıkça suçlamalarını yapabilmeye cesaretinin olması gerektiğini istemeye devam ettim, yoksa hepsini zavallı gammazcı, dedikoducu diye görmezlikten geleceğim" (Lenin, c.34, s.193).

Menşevik Martof'un yaptığı gibi arkadan karalamalar, yığın önünden kaçmalar bunu yapanların ideolojik güçsüzlüklerini gösterir. Her türlü moralizsizliği de yapabileceğini gösterir. RSDİP tarihinde bizi bu konuda daha da aydınlatacak ilgi çekici ve öğretici bir olay var. 1904 yılının temmuzunda, Menşevikler merkez organa Plehanof aracılığıyla koopte edildikten sonra, merkez komitesinin üç uzlaşmacı üyesi de bazı kararlar almak için biraraya geliyorlar. Bu toplantıya Lenin'in (Lenin o zaman MK üyesi) dışında gelebilecek olan bir başka MK üyesi, Osipof'u da "istifa etti" dedikodusunu yayarak çağırıyorlar. Amaçları açık, partiyi Menşeviklere satmak. Alınan kararlarda, Plehanof tarafından koopte edilen İskra yazı kurulunun geçerliliği onaylanıyor, MK'ye de üç yeni uzlaşmacı üye koopte ediliyor.

Uzlaşmacılar partinin içine düştüğü durumu görmek için çağrılan üçüncü Kongre'ye karşı çıkıyorlar. Belli ki kongre toplanırca yaptıkları haksızlıklar koltuklarından ellerinden gitmesini neden olacak. Bu kongrenin toplanması için ajitasyon yapan MK Güney Bürosu'nu dağıtma kararı alıyorlar. Lenin'in MK'ni yurt dışında temsil etme hakkını kaldırıyorlar. MK Kollegyumuun izni olmadan yazılarını yayınlamasını yasaklıyorlar, sansür getiriyorlar. "Bir Adım İleri, İki Adım Geri"nin yayınlanmasını yasaklıyorlar.

Bu keyfi yönetime karşı Lenin'in tutumu ilkelidir, dürüsttür.

Osipof'un MK üyeliği açıklığa kavuşuncaya kadar ne kendisinin, ne de bütün bunları düzenleyen uzlaşmacı MK üyelerinin MK'yi temsil edemeyeceğini savunmuş ve dürist savaşım için şu uyarıyı yapmıştır:

"Gelin parti içi ayrılıkların tartışmasını dürist ve kendim bir şekilde yapmak için kendimizi eğitelim" (Lenin, c.7, s.466).

Fikirlere sansür getirme

Fikirlerin açıkça yayınlanmasına, tartışılmasına sansür getirilince Bolşevikler kendi yayınlarını kurdular. Bu disiplinsizlik değildi. Elden alınan ideolojik savaşım hakkının kullanılmasınıydı. Çünkü Yeni İskra'nın sütunları Bolşeviklere kapalıydı. Menşeviklerin fikir tartışmasında anladıkları buydu. Beğenmediğin görüşlere sansür koy, ya da yayınlanma benden izniniz yapıldı diye cezalandırma girişimlerinde bulun. Bütün bunlar ilkesizliği göstermektedir.

1904'lerde Rusya'da devrimci durum yaşanıyor. Menşeviklerin yaptıkları partiyi geri çekmek, burjuvazinin kuyruğuna takmaktır. Bolşevik örgütler bu durumda parti örgütlerine bir çağrı yaparak partinin kendisini toparlaması gerektiğini vurgulamışlardır:

"...Birlik içinde bir parti örgütü, tutarlı bir devrimci Marksist çizgi, yıkıcı, olumlu çalışmayı engelleyici bir duruma gelmesini önleyebilecek için partideki iç savaşımın temiz ve onurlu sınırlar içinde tutulması — bunlar, tüm Rusya işçi sınıfı hareketinin ivedi istemleridir...

"Bu amaca yönelik ilk adım, kanımızca, partimizdeki çeşitli gruplar, eğilimler ve farklı tonlar arasındaki ilişkilerde tam berraklığı, içtenliği ve açık konuşmayı yerleştirmektir" (Lenin, c.7, s.444).

Bir ideolojik eğilim ortaya çıktığında ona karşı açık savaşım verilmesi gerekir. Rengini belli etmemeğe çalışırsa bile, maskesini indirerek, onu berraklaştırarak gerekir. Tohumsa, tohumken emek gerekir. Kapalı kapılar arkasında fikir savaşımı olmaz, olsa olsa koltuk çekişmesi olur, karalamalar olur. Bu tür işleyiş yığınların, militanların moralini bozar, partinin etkinliğini sarsar. Yığınları harekettten soğutur. Parti ile yığının bağları kopmaya başlar.

Lenin, bu konuda İsviçre komünistlerine şu uyarıyı yapar:

"Parti içinde sert savaşımın kaçınılmazdır. İsviçre Sosyal Demokrat Partisi içinde 'iç barış' hükmü sürebileceğini düşlemek bütünüyle yapma inançlılık, ikiyüzlülük, dar kafalılık, 'kafası kumda' budalalık siyasetidir. Seçenek 'iç barış' ile 'parti içi savaşım' arasında değildir..."

"...Gerçek seçim, ya yığınlar üzerinde moral bozucu etkisiyle, parti içi savaşımın şimdiki örtülü biçimleri ya da enternasyonalist devrimci eğilim ile Grütli akımının parti içinde ve dışında açık ilkeli savaşımı..."

"...Grütli akımı ...sol ile açıkça savaşmaya zorlanacaktır. Bu ikt eğilim kendi bağımsız görüş ve siyasetleriyle her yerde ortaya çıkacaklardır. Ana sorunları kararlaştırmada, işi yalnızca 'liderler'e değil, partili yoldaşlar yığına da yayararak, ilkelere üzerinde birbirleriyle savaşacaklardır. Böyle bir savaşım hem gerekli, hem yararlıdır, çünkü yığınlarda bağımsızlık ve çağ açıcı devrimci misyonlarını yerine getirme yeteneği geliştirir"

(Lenin, c.23, s.159-160).

Lenin'de örnek bir değil. Bu ilkeleri yalnız kendisi uygulamış aynı zaman da bütün dünya komünist hareketine de uygulamaya çalışmış. Demokratik merkezîyetçilik ilkesinin içeriğini boşaltmak, kuru disiplin uygulamak, tartışmaya kilit vurmak parti içinde grupların oluşmasına neden olur. Parti birliğinin zedelenmesine yol açar. Lenin, bu tehlike için şunu öneriyor:

"Çabuk ve belirli bir tedavi için ne yapmak gerekmektedir? Bütün parti üyeleri sakin ve ayrıntılı olarak,

a) Ayrıntılı özünü ve b) Parti içi savaşımın gelişmesini öğrenmelidirler. İkisini de öğrenmelidirler, çünkü anlaşmazlıkların özü savaşım sürecinde açığa çıkar, billurlaşır ve belirlenir (ve sık sık da dönüşür) ... İkisi de öğrenilmelidir ve tam anlamıyla doğrulanabilir, en kesin, basılı belgeler istenmelidir. Ancak umutsuz bir aptal sözü bildirilere inanır. Eğer belge yoksa, her iki taraftan ya da çeşitli taraflardan tanıklar sorguya çekilmeli ve çekişme tanıkların önünde yer almalıdır" (Lenin, c.32, s.43-44).

Lenin sorunu bu kadar açık konuşuyor. Parti içi savaşımın öğrenmek bütün parti üyelerinin en doğal hakkıdır. Parti üyesi en ince ayrıntıyı öğrenmek, fikir anlaşmazlıklarını enine boyuna bilmek ve bu konuda görüşünü söylemek zorundadır. Yoksa parti üyeliği sıfatını boşuna kullanıyor demektir. Parti ile bir ilişkisi yok demektir.

Tartışma yalnız parti üyeleri için değil, aynı zamanda işçi sınıfı ve emekçi halk için de açık olmalıdır. Yığınlardan savaşımı saklamak partiyi saklamak demektir. "Bütün kirlili çamaşırlar" kamuoyunun önünde yıkanmalıdır, diyor Lenin. Ve parti içi açık savaşımın yararlanmaya, ona bakıp "bölündüler" diye sevinmeye kalkışacaklara şöyle sesleniyor:

"Hayır 'yargıç' baylar, sizi sosyal demokrasinin (komünizmin—İ.S.) sıralarında bölünmeye ve keskin savaşma sevinme hakkımızdan dolayı kıskanmıyoruz... Bizim partimizin ciddi hastalığı yığın partisine buyu me sancılarları. Temel ayrımlar üzerine tam berraklık olmadan, yığınlara partinin şu lideri, şu örgütleri, şu ya da bu hattı savunuyor diye bilgi vermeden hiçbir şekilde yığın partisi olunamaz, sınıf partisi olunamaz. Bunlarsız da ismine degecek bir parti kurulamaz. Ve biz de onu kuruyoruz.

"Biz iki akımın görüşlerini gerçek olarak berrak olarak ve açıkça herkesin önüne koymayı başardık. Kişisel kırgınlıklar, fraksiyoncu kavgalar, çekişmeler, skandallar ve bölünmeler — proleter kitlelere gerçekten ders öğreten iki taktiğin deneyimi gereği ile kıyaslandığında, bütün bunlar saçma kalmaktadır..." (Lenin, c.13, s.159).

Konspirasyon ve açık tartışma

Partinin en gizli koşullarda çalışması bile açık savaşım anlayışıyla gelişmez. Lenin'in, Bolşeviklerin, açık legal koşullarda çalıştığını kimse söyleyemez. Böyle bir iddia gülmün kalır. Bütün sorunların açıkça tartışıldığı, enine boyuna fikir savaşımının yapıldığı, yanlışların nedenlerinin didik didik edildiği örgüt canlıdır.

Böyle örgüt güçlüdür. Yanlışlarını kabul etmeye hazır parti kırılmaz. Eğer bütün sorunlar açık olarak görüşülmez ise, konspirasyona bozar denirse o zaman yanlışlar nasıl ortaya çıkacak? Nasıl bu hataların üstesinden gelinip parti güçlenecek? Açıklık olmadan komplocu mantık yenilemez.

Lenin, konspirasyon siyasal savaşma buluşturulmamalıdır der (Lenin, c.5, s.475). Komplocu mantık ise herşeyi, parti içi savaşımı da, sınıf savaşımını da, cephe ve eylem birliği anlayışını da konspirasyona indirger. Hep gizli hesaplar yapar, planlar kurar, tuzaklar hazırlar. Parti içi açık, onurlu savaşımı disiplinsizlik, bölücülük gibi göstermek bu hesapların, tuzakların bir parçasıdır. Açık eleştiriyi susturmaya yöneliktir.

Yapıcı eleştiriyi özendirerek, işleri düzeltmeye, yanlışları ortadan kaldırmaya yönelik her gözlemi önemsemek parti örgütünün görevi değildir. Eleştirileri örtbas etmek, aldrmamak parti ruhuna aykırıdır. Ne niyetle yapılırsa yapılsın partiyi yıkıma götürür.

Lenin, "Şimdiye kadar yok olan bütün devrimci partiler güçlerinin kaynağını göremediklerini, zayıflıklarını tartışmaktan korktukları ve kendini beğenmişliğe düştükleri için yok oldular. Ne var ki biz yok olmayacağız çünkü biz zayıflıklarımızı tartışmaktan korkmuyoruz ve onların üstesinden gelmeyi öğreneceğiz" (Lenin, c.33, s.311). diyor. Devrimci bir partinin yanlışlarına tutumu onun olgunluğunun, görevini kavramışlığının başlıca ölçütüdür.

"Bir siyasal partinin kendi hatalarına karşı tutumu, partinin ne denli içten olduğunu, sınıfına ve emekçi halka karşı yükümlülüklerini pratikte ne denli yerine getirdiğini değerlendirmenin en önemli ve güvenilir yollarından biridir. Bir hatayı açık yüreklilikle kabul etmek, nedenlerini saptamak, ona yol açan koşulları çözümlenmek ve onu düzeltme araçlarını belirlemek, bu ciddi bir partinin denek taşıdır. Bu, partinin görevleri nasıl yerine getirmesi gerektiğini ve sınıfını, daha sonra da yığınları nasıl eğitmesi, yetiştirmesi gerektiğini gösterir" (Lenin, c.31, s.57).

Hataların acı ve ufak ayrıntısına kadar tartışılması ancak parti içi savaşımın önünün tıkanmaması ile olur. Parti ancak kendini böyle geliştirir, safıralardan artır, etkin birimlerden oluşan güçlü bir birlik olur. Safıların sıkışması, sağlamlaşması ancak böyle sağlanır. Yığınların partiyi güveni kazanılır. Partinin toplumdaki öncü rolü gerçekleştirilir.

III. Bir alıştırma

Lenin'den parti disiplini üzerine tüm bu bilgileri gördükten sonra, düşsel bir örnek kurarak alıştırma yapsak nasıl olur?

Uzak bir ülkede, diyelim cennet adasındayız. Komünist partisinin yetkili bir üyesi, ülkesi üzerine bir kitap yazmış. Bu disiplinsizlik sayılabilir mi? Ya da ne durumda disiplinsizlik sayılabilir?

Kitap parti programına karşı çıkıyorsa disiplinsizliktir. Ya da partinin yeri, saati, günü belli bir eylem kararının tersine propaganda yapıyorsa disiplinsizdir. Örneğin seçimler yaklaşiyor, parti seçimlere katılma kararı almış, kitap boykot diyorsa, disiplinsizliktir.

Diyelim ki seçimler yaklaşiyor

ama partinin tutumu henüz belirlenmiş değil. Kitap istediğini önerir, disiplinsizlik olmaz. Ya da kitap seçimlerin hemen ardından çıkar ve partinin tutumunun yanlış olduğunu savunur. Bu da disiplinsizlik olmaz.

Kitabın içeriğini biraz daha incele-yelim. Kitap, örneğin, "Leninizm Rusya'ya özgüdür, cennet adasına geçerli değildir" diyorsa bu disiplinsizliktir. Ya da diyorsa ki ben programda önerdiği gibi bankaların devletleştirilmesine karşıyım. Yine disiplinsizliktir.

Bir kitap, eylem kararına da, programa da, Marksizm-Leninizmin temel ilkelere de ters düşmeyebilir, disiplinsiz olmayabilir, ama yanlış olur. Diyelim ki, bu kitap da cennet adasında devrimci durum var diyor. Diyelim bu teorinin yanlış uygulanmasıdır, gerçekte devrimci durum yok. Ne yapılır? Tüm parti üyeleri, işçi sınıfı ve yığınların önünde konu tartışılır. Açığa kavuşturulur.

Diyelim ki, kitap programa, somut bir eylem kararına ve Marksizm-Leninizme ters düşüyor. Cennet adasında devrimci durum var diyor. Gerçekten de var. Hatta bu parti belgelerine bile geçmiş. Ama parti yönetimindeki kimi yoldaşlar fikir değiştirmişler, yok diyorlar. Görevleri yerine getirmiyorlar. Kitabın yazarna disiplinsiz diye yükleniyorlar. Diyorlar ki kitap partinin eylem birliğine temel oluşturur politikasına ters düşüyor. Kitabı yasaklıyorlar. Yazarı hakkında çirkin dedikodular çıkarıyorlar. Açık, onurlu bir tartışma açmadan, parti merkez organında "ideolojik" görünümüne göre yaptılar çıkarıyorlar. Kitabı doğru diyen görüşlere aynı hakkı tanımıyorlar. Parti hiyerarşisini, yetkilerini tabandaya yanlış kanı uydurmak için tek yanlı kullanıyorlar. Şimdi kim disiplinsiz olur? Açık.

Bir başka yönden yanaşalım. Bir kez, bu düşsel örneğimizde kullanılan yöntemler ne komünist morale, ne de Leninci disiplin anlayışına sığar. Partinin onurunu yıpratır. Millîtanın moralini bozar. Açık tartışmayı tepeden imceci yöntemlerle örtbas etmek başlıbaşına disipline terstir. Bunu doğru erişikli bir kitaba karşı yapmak ise Leninizme terstir, oportünizmin belirtisi sayılır.

İkincisi, eğer bir parti yönetimi devrimci durum varken yok diyorsa, görevlerini yerine getirmiyorsa, her komünistin: görevi eleştiridir. Eleştiri yapmamak disiplinsizlik olur. Kitap, tüzük gereği görevini yapıyor. Kitabı disiplinsizlikle suçlayanlar disiplinsizdir.

Burjuva propagandası Leninizmin yöntemlerini hep makayavelizme özdeş göstermeye çalışır. Burjuvazi açısından bu çok akıllı bir propagandadır, çünkü makayavelizm öyle ilkesiz yöntemdir ki onu kullananların doğru ilkelere bile yer götürür. Büyük önderleri tepetaklak eder. Burjuvazi bu yöntemi, bu mikrobu üresin, hastahklar çıkarsın diye işçi hareketine buluşturur.

Leninizmin kendi ilkelere yöntemleri vardır. Bu yöntemlere sarılmak gerekir. Bunların en başında da açıklık — açık eleştiri, açık tartışma gelir. Entrikaçılıktan, kulisçilikten uzak olmak gelir. Bu yöntemler doğruyu bulmanın, yanlışlı düzeltmenin yolunu da içinde taşır. Lenin'in dediği gibi "açıklık, kendi açtığı yarayı kendisi iyileştiren bir kılıçtır". Leninci kılıcımızı kuşanalım.